

ආයුර්වේද මාෂධ නිසියාකාරව යෙදීම

ආචාර්ය උපාලි පිලපිටිය

අධ්‍යක්ෂ

බණ්ඩාරනායක අනුස්මරණ ආයුර්වේද පර්යේෂණායතනය
නාවින්න-මහරගම.

මාෂධ නිසියාකාරව යෙදීම පිළිබඳව කරුණු රාශියක් ආයුර්වේද වෛද්‍ය ක්‍රමයේ දක්වා තිබෙන අතර, එය ප්‍රධාන වශයෙන් කොටස් දෙකකට බෙදේ. එනම්, නියම මාෂධ ලබා ගැනීම හා නියමාකාරයට නිෂ්පාදනය යනුවෙනි. යොදනු ලබන පුද්ගලයාගේ වයස, සෘතුව, කාලය, රෝගය, ශරීර ප්‍රකෘතිය ආදිය හා මාෂධයේ මාත්‍රාව - අනුපාත ආදී කරුණු මීට අඩංගුය.

නියම මාෂධ ලබා ගැනීමේදී පහත සඳහන් කරුණු ගැන සැලකිලිමත් විය යුතුවේ. හුඹස්, සොහොන්පිටි, කුණුරොඩු ආදිය දමන පිලිකුල් තැන්වල, වතුර රඳ පවතින තැන්වල හා කාරම් සහිත මැටි ඇති පොළවේ වැටෙන ගස් වර්ග, මිනිසුන් අධිකව ගැවසෙන මංමාවත් ආදී තැන්වල වැටෙන, ගින්නෙන් විනාශවූ, පණුවන් ආදී කෘමීන්ගෙන් විනාශ වූ මාෂධ වර්ග මාෂධ නිර්මාණයේදී ගැනීම නියෝධ කර ඇත.

තවද, නියම පැලෑටි හඳුනා ගැනීමට එම ගස් වැටෙන තැන්, එහි මලේ ආකෘතිය, කොළයේ හැඩය ආදී ලක්ෂණ සංස්කෘත හාෂාවෙන් දක්වා ඇත.

උදහරණ: ත්‍රිපත්‍රි (පත්‍ර තුනක් ඇති), සිංහ මුඛ (සිංහ මුහුණ ඇති) ආදී වශයෙනි.

කාන්තාර, වැහි ඇති ආනුපදේශ, සාමාන්‍ය දේශගුණ ඇති සාධාරණ දේශ ආදී වශයෙන් දේශය බෙදා ඒවා තුල වැටෙන ගස් මුල් වර්ග කර ඇත. ඒවා සියල්ල කර ඇත්තේ නියම ගස පහසුවෙන් හඳුනා ගැනීමටය. එකම වර්ගයේ වුවද, විවිධ හේද

ඇති බව දක්වා ඔසු පිණිස ගත යුත්තේ අසවල් වර්ගය බව කියා ඇත. තිදසුනක් ලෙස රසකිඳු පවුලේ රසකිඳු, බුකිඳු, තිත්තකිඳු, ගැටකිඳු ආදී වශයෙන් ප්‍රභේද දක්වා රසකිඳුම ඔසු පිණිස ගතයුතු බව දක්වා ඇත.

එසේම මෙම මාෂධ වර්ග පිරිසිදු කරගන්නා අන්දමද දක්වා ඇත. එනම් රසකිඳු, හානාවාරිය අලු වැනි දේ ගැනීමේදී පිට පොත්ත හා මැදතාරටිය අයිත්තකර ගැනීම, රත්නිවුල් මුල් වල මුල් පොත්ත ගෙන එළකිරෙන් තම්බා වියලා ගැනීම ආදිය වේ. මේ ක්‍රම මගින් කරනුයේ යම් යම් අපද්‍රව්‍ය අයිත්ත කිරීමයි. ඒට ආයුර්වේදයේ දක්වා ඇත්තේ ශෝධනය කිරීම හා විෂ මාරනය කිරීම කියයි.

එසේම ඒ ඒ ගස් වැල් වලට අනුව ගතයුතු කොටසද දක්වා ඇත. උදහරණ වශයෙන් බැබිල කියු තැන බැබිල ගසේ මුල් ගැනීමත්, අමුක්කරා කියු තැන එහි මුල් ගැනීමත්, මලිත කියු තැන එහි මල් ගැනීමත්, අවරිය කියු තැන එහි කොළ ගැනීමත් ආදී වශයෙනි. මුල් ලබා ගත යුත්තේ හොඳින් පායන කාල වලදීය. මුල්වල විශාල මුල් නොව කුඩා මුල් ගත යුතුවේ. විශාල මුල්වල මුල් පොතු ගත යුතුයි.

මෙම මාෂධ නියමාකාරයට වියලා ගැනීම ඇතුළු සංස්කරණ ක්‍රම වෙනමම කලාවක් හා විද්‍යාවක් වේ. ඉතුරු, කහ, වදකහ, තෙල්ලි ආදිය වියලිව ගත යුතුවේ. මේ එක් එක් ද්‍රව්‍ය විවිධ ක්‍රමවලට කල් පවත්වා ගැනීම පිණිස වියලා ගබඩා කරගන්නා ක්‍රමයක් වේ. මාෂධ නිෂ්පාදනය ඉතා සංකීර්ණ ක්‍රියාවලියකි

එය හොඳින් ප්‍රගුණ කළ අයට විනා අන් අයට එය කළ නොහැකිය.

ආයුර්වේද වෛද්‍ය ක්‍රමයේ ඖෂධ අතර, පහත සඳහන් ඒවා වේ.

- යුෂ - මිරිකාගත් ඉස්ම.
- කල්ක - අඹරා ගත් කුඩු වර්ග.
- හිම - කුඩු කරගත් හෝ තලාගත් ද්‍රව්‍ය වලට උණු වතුර ද වසා තබා පෙරා ගත් ද්‍රව්‍ය.
- කෂාය - ද්‍රව්‍ය සමග වතුර මිශ්‍ර කර උණුකර සිඳගත් වතුර.

තෙල වර්ග - කෂාය, යුෂ, කල්ක ආදිය යොදා තෙල පරිභාෂාවට අනුව සාදාගත් තෙල්.

සාන වර්ග - කෂාය, යුෂ, කල්ක, කිරි, ගිතෙල් ආදිය යෙදූ සාන, පරිභාෂාවට අනුව සකසා ගත් ගිතෙල් වර්ග.

අර්ෂට - ද්‍රව්‍ය කෂායකර සිති, මීපැණි දමා මසක් සංධානය කර තනාගත් ද්‍රව්‍ය.

ආසට - ද්‍රව්‍ය වතුර සමග මිශ්‍රකර සිති මීපැණි දමා මසක් සංධානය කර තනාගත් ද්‍රව්‍ය.

ගුලි, කල්ක - ද්‍රව වූර්ණකර ගිතෙල්, තලතෙල්, මීපැණි ආදිය දමා අඹරා පටනේ වියලා ගැනීම.

අවලේහ - ද්‍රව්‍ය විවිධ ද්‍රව්‍ය සමග මිශ්‍රකර සිති දමා ඇලෙන පදමට (දෙදෙල් මෙන්) ගැනීම.

වූණි - ද්‍රව්‍ය සියුම් ලෙස කුඩුකර ගැනීම.

(මෙම වූණි හරියාකාර කුඩුවුවාද කියා දැනගැනීමට පැරැන්නන් යෙදූ ප්‍රමාණයන් වාරිතර ලක්ෂණ හා රේඛා පූර්ණ ලක්ෂණ වේ. වාරිතර යනු කුඩු වතුර භාජනයකට දැමූවිට යට නොයා උඩ තිබීම හා රේඛා පූර්ණ ලක්ෂණ යනු ඇඟිලිවල ඇති රේඛා තුලට වූණි, යන තරම් සියුම් වීමය. මෙම ලක්ෂණ වඩාත් බලපාන්නේ ලෝහවර්ග හස්ම කළ විටදීය. එනම් ඒවා අළු බවට පත්කළ විටදී ඇතිවන වූණි වලටය.)

මීට අමතරව රත්, රිදී, රසදිය ආදී බනිජ වර්ගත්, නියහලා, කනේරු, ජයපාල ආදී විෂ සහිත පැලෑටි වර්ගත් ඇතුලත් වෙදකම් ඇත. එය රස වෙදකම නමින් ප්‍රසිද්ධය. උග්‍ර විෂ සහිත ද්‍රව්‍ය විෂ මරා ශෝධනය කර, අළු බවට පත්කර ඔසු පිණිස ගැනේ. මේවායේ විෂ මැරුවත් විෂ සම්පූර්ණයෙන්ම නැතිව ගොස් නැත. එහෙයින් මේවායේ මාත්‍රාව ඉතා අල්පය. තල ඇට, වී ඇට පමණ වේ. මේවා බොහෝ කල් රෝගීන්ට යොදන්නේ ද නැත. උග්‍ර අවස්ථාවලදී යොදා එම අවස්ථාව පහව ගිය පසු නවත්වනු ලැබේ.

දැනගෙන ගියොත් කතරගම,
 නොදැන ගියොත් අතරමග කියා
 ගැමි කියමනක් ඇත.
 ඔසු ගැනද කිව යුත්තේ මෙයමය.
 නිසි බෙහෙත නියමාකාරව යෙදුවොත්,
 අමාතය මෙනි.
 එය වැරදි විදියට යෙදුවොත්
 ගරීරයට භානියක්ම සිදුවේ.
 බොහෝ අය සිතන්නේ
 ආයුර්වේද බෙහෙත් වර්ග වලින්
 කිසිදු භානියක් නොවන බවය.
 එයද සඳෙස්සය.

මෙම සියල්ලන්ගෙන්ම පෙනී යන්නේ ආයුර්වේදයේ ඖෂධ සංරක්ෂණය ඉතා ක්‍රමානුකූලවූත්, සංකීර්ණවූත් එකක් බවය. එහෙත් එය සියල්ල කරන අයුරු හා විස්තරත්, යොදන ගින්දරවල ප්‍රමාණය සහ යොදන දර වර්ග ආදිය පවා විස්තර කර ඇත. දැනටද තමාගේම බෙහෙත් වික සාදාගන්නා වෛද්‍යවරු මේ ක්‍රම අකුරටම පිලිපදිති.

ඖෂධවල මාත්‍රාව නියම කිරීමේදී වයස, රෝගය, ගරීර ප්‍රකෘතිය හා සාතුකාලය සැලකීමට ගැනේ. උදහරණ : අධික උෂ්ණ බෙහෙත් ශ්‍රීෂ්ම කාලයේදී යොදන්නේ අඩු මාත්‍රාවෙනි. එසේම අනුපාත යෙදීමද විශේෂ දෙයකි. එනම්, එකම ඖෂධය අනුපාත වෙනස් කරමින් නොයෙක් රෝගයන්ට දිය හැකි වීමයි. අනුපාත යනු ඔසු ගැනීමට ගන්නා ද්‍රව්‍ය වර්ගය. මේ පිණිස උණුදිය, මීපැණි, කොළවර්ග වල යුෂ, විවිධ තැම්බුම් වර්ග ආදිය ගැනේ.

ආයුර්වේද වෙදකම ඖෂධ යොදන්නේ අන්තිමටය. පලමුවෙන් ආහාර හා විහරණ (පැවැත්ම) වෙනස්කර රෝගය සුව කිරීමට බලා එය බැරවූවිට ඖෂධ යොදා ගැනේ. ඖෂධ හැකිතාක් අඩුවෙන් යෙදීම ඉතා වැදගත් වේ. වෛද්‍ය උපදෙස් වලින් තොරව ඔසු ගාවනය ආයුර්වේදය අනුදැන නැත. ඉහත කී කරුණු සැකෙවින් කිවේ, ආයුර්වේදයේ ඇති ඖෂධ ගැන සුළු දැනීමක් ඇතිකර ගැනීම සඳහාය. දැනගෙන ගියොත් කතරගම, නොදැන ගියොත් අතරමග කියා ගැමි කියමනක් ඇත. ඔසු ගැනද කිව යුත්තේ මෙයමය. නිසි බෙහෙත නියමාකාරව යෙදුවොත්, අමාතය මෙනි. එය වැරදි විදියට යෙදුවොත් ගරීරයට භානියක්ම සිදුවේ. බොහෝ අය සිතන්නේ ආයුර්වේද බෙහෙත් වර්ග වලින් කිසිදු භානියක් නොවන බවය. එයද සඳෙස්සය. ආයුර්වේදයේ බෙහෙත් යොදන්නේ දෙස් කිපීම අනුවය. සෙම් කිපී ඇති විටක ශීතල ගුණ ඇති ඔසුවක් යෙදුවොත්, ශීතල ගුණය නියා සෙම තවත් කිපී රෝගය උත්සන්න විය හැකිය. ඇදුම පිනය ආදිය ඇති විට සුවත්පත්

**කාන්තාර, වැහි ඇති ආනුපදේශ, සාමාන්‍ය දේශගුණ ඇති
සාධාරණ දේශ ආදී වශයෙන් දේශය බෙදා ඒවා තුල
වැටෙන ගස් මුල් වර්ග කර ඇත. ඒවා සියල්ල කර ඇත්තේ
නියම ගස පහසුවෙන් හඳුනා ගැනීමටය.
එකම වර්ගයේ වුවද, විවිධ හේද ඇති බව දක්වා
මසු පිණිස ගත යුත්තේ අසවල් වර්ගය බව කියා ඇත.**

වල ඇති මසු වර්ග ආදිය පාවිච්චි කර රෝගය උග්‍ර කරගන්නා අවස්ථා ද ඇත. පිනය ඇති විටදී හිසට තෙල් දැමීමේදී, බොහෝ විට එම සෙම් කොටස් පෙනහැල්ලට බැස ඇදුම රෝගය ඇතිවන අවස්ථා දැක ඇත්තෙමු. නැත්නම් පිනය නිවුණාටත් වඩා උග්‍රවී සෙම් ගැලීම වැඩිවෙන අවස්ථා ඇත.

මැදවියේ කෙනෙක් ශරීරයේ විඩාව පහවීමට හා ශරීර ශක්තිය ලැබීමට දසමුලාර්ෂ්ටය පාවිච්චි කිරීමේදී කල්පනාකාරී විය යුතුයි. බොහෝ විට මැද වියේ පසුවන අය අතර, මධුමේහ රෝගය තිබිය හැකිය. ඒ නිසා ශරීර ශක්තිය හීනවීමත් විඩාව දැනීම, ස්නායු වේදනා ආදියත් ඇතිවේ. එවිට රුධිර ශර්කරා ප්‍රමාණය බලා මධුමේහ රෝගය නැති බව තෝරා බේරා ගත යුතුව ඇත. එසේ නැතිව මධුමේහය ඇති රෝගියෙක් එවැනි අර්ෂ්ටයක් බිමෙන් රෝගය තවත් උත්සන්න විය හැකිය.

ස්ත්‍රීන්ගේ ස්වාභාවික ලක්ෂණ වෛද්‍යවරු විසින් ජාවාරමක් කර ගන්නා අවස්ථාද ඇත. එවැනි දෙයකි ප්‍රදර රෝග පිළිබඳ පලකරන දැන්වීම් වලින් කරනුයේ. වැඩිවිය පත් ස්ත්‍රීන්ගේ, විශේෂයෙන්ම තරුණියන්ගේ දරු මාර්ගයේ එක්තරා තෙත් ස්වාභාවයක් පවතී. එය ස්වාභාවිකය. රෝගයක් නොවේ. එහෙත් මෙම දැන්වීම් වලින් කෙරෙන්නේ එය රෝග අවස්ථාවක්ලෙස හඳුන්වා දී අසරණ තරුණියන් බියකර රෝග තත්වයන් ඇ කෙරෙහි ආරෝපණය කිරීමකි. එපමණක්ද නොව, ඒට දත්මුල් දියවීම, හමරු ලී වැටීම ආදී මිනෑම කෙනෙක් හිතියට පත්වන ලක්ෂණ ඇතුලත් කරයි. එසේ කර මෙම බෙහෙත් විකිණීමට මාර්ගයක් සොයා ගනී. සුවත්පත් වල පලවන ඖෂධ රාශියකගේ යථා තත්වය මෙසේය. අපේ ශරීරය තුල නැති රෝගයන් දැන්වීම් මගින් මානසිකව ඇති කර බොරු බෙහෙත් පෙවීමක් කරයි. මෙයින් මුදල් අපතේ යෑමක් වේ. රෝගී යයි යන හැඟීම හිත තුල ඇතිවේ.

අත් බෙහෙත් යෙදීම මිට හාත්පසින්ම වෙනස් දෙයකි. හැම ජන සමාජයකම කලාන්තරයක් තිස්සේ දුටු අත්දැකීම් තුලින් අත් බෙහෙත් නිම වී ඇත. එයින් විපතක් සිදු නොවේ. හදිසියට හා

සුළු රෝගවලදී එය යොදාගත හැකිවේ. එහෙත් රෝග උත්සන්න අවස්ථාවලදී වෛද්‍ය උපදෙස් පැතිය යුතුවේ. අත්බෙහෙත් වලදී පිරිසිදුකම ගැන සැලකිලිමත් විය යුතුයි. විශේෂයෙන්ම ඇසට දමන බෙහෙත් වලදී ඉතාමත්ම ප්‍රවේසම් විය යුතුයි. පිරිසිදුකම අකරුමම් පිලිපැදිය යුතුයි. ආයුර්වේද කෂාය ආදිය සැදීමේදී ඊයම් හෝ ඇලුමිනියම් භාජන යොදා නොගත යුතුයි. හැමවිටම මැටි භාජන හෝ මල නොබැඳෙන වානේ භාජන හෝ යකඩ භාජන ගත යුතුය.

ආයුර්වේදයේ විකිත්සා කිරීමේදී දක්වා ඇත්තේ ආහාර විහරණ ඖෂධ කියායි. එනම් පලමුවෙන් ආහාර ගැනීමේ යම් යම් වෙනස්කම් කර රෝග සුවකර ගැනීමට බැලීමත්, බොහෝ විට නිරාහාරව හෝ ලඝු ආහාර ගැනීමත්, විහරණ හෙවත් පැවැත්මේ රටාව වෙනස් කිරීමෙනුත් රෝග රාශියක් සුවකර ගත හැකිවේ. ආහාර පද්ධතිය වෙනස් කිරීමෙන් බොහෝ රෝග ජයගත හැකිය. මධුමේහය එවැනි රෝගයකි. ව්‍යායාම හා ආහාර වලින් මෙය බොහෝ දුරට පාලනය කරගත හැකිය. "අනාගත බාද ප්‍රතිෂේධ" ඖෂධ කියා ඖෂධීය ගුණයෙන් යුතු ආහාර වර්ග රාශියක් ආයුර්වේදයේ දක්වා ඇත. ඒවා නම්, රතුඑණු, සුදුඑණු, මීපැණි, අමු ඉහුරු ආදිය වේ. දිනපතා මීපැණි තේ හැඳී එකක් බිම බොහෝ රෝග වලින් මිදීමේ මාර්ගයකි. එසේම සුදුඑණු බික් කීපයක් ගැනීම, ප්‍රධාන ආහාරයට පෙර ඉහුරු කැල්ලක්, රතුඑණු ස්වල්පයක් දිනපතා කෑම ආදිය රසායන ගුණ හෙවත් බොහෝ කල් තරුණ බව රැකීමටත්, රෝග වලින් මිදීමටත් හේතුවන බව දක්වා ඇත.

දැන් ආයුර්වේදයේ නාමයෙන් මෙරට බෝවී ඇති මහත් ව්‍යසනය තරල සාරයි. අද එය තවත් විෂ මත් ද්‍රව්‍ය විකිණීමේ මාධ්‍යයක් කරගෙන ඇත. අවුරුදු 30 ක් පමණ වෙදකමේ යෙදී ඇති මා තරල සාර බිංදුවක් වත් පාවිච්චි කර නැත. ඒවායේ ඇත්තේ ඖෂධීය ගුණයට වඩා ශරීරයට හානි කරන මත් ද්‍රව්‍යයන්ය. මේවා වෛද්‍ය උපදේශයකින් තොරව කෙසේවත් ගත යුතු නොවේ.